

צוות נשמת מוסר ד"ש עם ד"ת לקראת חנוכה

שני מסרים של אור נרות חנוכה, הרבנית חנה הנקין

בוגרות יקרות,

קיימות שתי מצוות של הדלקת נרות: נרות שבת ונרות חנוכה. שתי המצוות רחוקות זו מזו כמזרח ממערב. נרות שבת במהותם נועדו לשימוש. נרות שלא נעשה בהם שימוש אין בהם קיום של מצוות הדלקת נרות שבת. מי שמדליקה נרות שבת בבית, ויוצאת לאכול בחוץ, ואינה משתמשת באור הנרות, הברכה שבירכה נחשבת ברכה לבטלה (שו"ע, או"ח רסג, ט).

לכן ראוי להציב את נרות השבת על השולחן או בסמוך לו עד כמה שאפשר (שו"ע, או"ח רסג, י; רמ"א; משנה ברורה). השולחן הוא מרכז הבית, ואור הנרות מביא לידי שלום בית (ערוך השולחן או"ח רסג סע' ד), והוא חלק ממצוות עונג שבת (שם).

מאידך, מעיקר הדין יש להדליק נרות חנוכה בחוץ, משמאל לפתח, מול המזוזה (שו"ע, או"ח תרע"א, ז). לאורך הדורות במקרים רבים לא הייתה בקהילות ישראל אפשרות להדליק נרות חנוכה בחוץ, ולכן נהגו להדליק בחלון הפונה לרשות הרבים. אך רק בתקופת גזירות שמד מותר להדליק בפנים הבית, ולא בחלון או בפתח הבית.

מטרת נרות חנוכה היא פרסומי ניסא – פרסום נס חנוכה, ויצירה ברשות הרבים של מודעות לקב"ה ולהשגחתו עלינו. לכן אסור להשתמש באור נרות החנוכה לכל מטרה אחרת.

שתי המצוות הן לפיכך הפכיות: נרות במרכז הבית שחובה להשתמש בהם, מול נרות מחוץ לבית שאסור להשתמש בהם.

"כי נר מצוה ותורה אור" (משלי ו, כג): שתי המצוות של הדלקת נרות משמשות מטאפורה לשתי פניה של לימוד תורה: לעיתים אדם לומד תורה לשם הארה פרטית, דוגמת נרות שבת. הוא לומד בכדי לגדול בעבודת ה' שלו ולהגיע לשיעור קומתו הרוחנית המרבי—בכך הוא דומה למדליק נר שבת להאיר בתוך ביתו. ופעמים אחרות הוא לומד ע"מ להוציא את לימודו שלו לרשות הרבים—לתועלת הציבור ולחיזוק התורה ברשות הרבים, ובכך הוא דומה למדליק נרות חנוכה להאיר ברשות הרבים. שתי מצוות ההדלקה מזכירות לנו שאסור לנו לוותר לא על אור התורה בתוך הבית (וכשם שהנר צריך שמן חדש כדי לדלוך, כך התורה צריכה לימוד חדש בכדי להמשיך להאיר), ולא על חובתנו להאיר את רשות הרבים באור התורה.

המסר השני של אור הנר קשור בהעדפת המנורה על פני המזבח כמודל לדורות. השם "חנוכה" שורשו בחנוכת המזבח. המזבח בבית המקדש נטמא על ידי היהודים המתיוונים ובני בריתם היוונים; ובעקבות ניצחון המכבים, המזבח נחנך מחדש לעבודת ה'. אף על פי כן, אין טקס בחג שמזכיר את המזבח: מצוות החג היא דווקא במנורה. מדוע?

המזבח והמנורה מייצגים שתי דרכים בעבודת ה'. דרך אחת כרוכה בהקרבה עצמית ובמוות, ואילו השנייה מיוצג על ידי אור. ההקרבה והאור משולבים זה בזה בסיפור חנוכה, ולאורך ההיסטוריה היהודית כולה. הדרך העדיפה על חז"ל אינה דרך של הקרבה וקנאות. חכמים בחרו להנציח דווקא את הנעשה במנורה, בהדלקת נר אחר נר והגברת האור. יהי רצון שנזכה לציין את חג האורים בריבוי נרות ובהפצת האור.